

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director : **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

Prim-Redactor : **EMANOIL DAN**

Licențiat în drept, avocat

Redactor-proprietar : **I. S. CODREANU**

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla . . 45 lei
6 luni 20 »
3 luni 10 »
Streinătate 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

Apare de două ori pe săptămână
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI, 5
Lângă Palatul Justiției
= TELEFON 16/93 =

SUMARUL

— Codul de comerț comentat de d-l M. A. Dumitrescu, vol. IV
Bibliografie de d-l avocat Ștefan Scriban ;
— Din lacunele Codului nostru penal, de d-l judecător St. Gurău.

JURISPRUDENȚA

— Curtea de apel Iași s. I: *Prima Societ. de Credit Român cu Const. G. Vernescu* (Sentințele tribunalului date asupra cererilor de anchetă în futurum sunt susceptibile de apel la Curte.—Dovedindu-se interesul și urgența, ancheta în futurum este admisibilă chiar în cazul când în procesul de fond ce se află pendinte s'ar fi ordonat o cercetare asupra punctelor ce se cere a fi constatate prin ancheta în futurum) cu o *Observație* de d-l Em. Dan ;
— Curtea cu jurați din jud. Teleorman: *Mitică Belitoreanu și N. Dogeanu dați în judecată pentru delict de politici* (Amnestia are de efect a stinge numai acțiunea publică nu și pe cea civilă care rămâne a-și urma cursul.—Cei dați în judecată nu se pot sustrage dela beneficiile amnestiei, invocând de ex: prescripțiunea acțiunii publice) cu o *Adnotație* de d-l Ionescu-Dolj.

Rezumatele Jurisprudenței Curții noastre de casație

— *Casație s. I: Adopțiune.* — Cazul când adoptatul nu are ascendenți. — Consimțământul Primarului domiciliului adoptatorului. — Dacă e suficient o adresă a Primarului către tribunal prin care consimte la adopțiune. — Art 311 și 318 c. civ. ;
— *Casație s. II: Apel penal.* — Termen. — Zile nelibere. — Art. 198 pr. pen. ;
— *Casație s. III: No. 1: Zaharină.* — Contravenție. — Proces-verbal de percheziție. — Dacă trebuie a se comunica contraveniențului. — Art. 17 l. zaharinei ; *No. 2: Pensie.* — Moartea funcționarului. — Stabilirea cauzei morții. — Comisia administrativă. — Aviz nelămurit — Trimiterea din nou la Comisie de către Curtea de apel, spre a-și lămuri avizul. — Art. 3 lit. b din legea pensiilor și art. 118 § 2, 126 și 127 din regulament.

BIBLIOGRAFIE

Codul de Comerț comentat de d-l M. A. Dumitrescu, vol. IV, 640 p., București, 1914, prețul 12 lei.

În 1908 ¹⁾ semnalasem deja importanța și marea valoare a vastei lucrări întreprinse de d-l M. A. Dumitrescu. De atunci, neobositul mare jurist ș'a continuat opera în sensul aceluiaș plan vast al cărui rezultat va fi că vom avea comentariul Codului de Comerț în peste 20 de volume. Acum, după ce am terminat de citit volumul al IV-lea, care se sfârșește cu îmbucurătoarea

declarațiune a autorului că volumul al V-lea e sub presă, să insistăm puțin asupra acelui volum în care sunt comentate art. 80, 86 și 112 cod. com., 1511—1522 cod. civ.

Una din cele mai grele materii, dacă nu cea mai grea, o formează studiul Societăților, unde în numeroase chestiuni plutim în o adevărată mare *tenebrarum*. Aici vedem soluțiunile cele mai extreme ale doctrinei și tot aici facem puțin îmbucurătoarea constatare că jurisprudența noastră, în genere, n'are o bază sigură și aceasta din cauză că dreptul comercial nu e studiat, iar când e studiat, deseori călăuza o formează autorii francezi și une-ori cei italieni, uitându-se că dreptul comercial român a inovat în multe puncte.

Meritul d-lui Dumitrescu este că semnalează toate aceste greșeli și ne dă o îndrumare sigură pentru înțelegerea grelelor probleme ce le discută.

Pe lângă o extraordinar de bogată bibliografie *cetită*, d-l Dumitrescu ilustrează foarte des chestiunile cu trimeteri la jurisprudența română, la hotărâri *inedite*, ceea ce ne dă măsura ardoarei cu care autorul a urmărit singur până și condicele tribunalelor.

Analiza jurisprudenței române îl face pe d-l Dumitrescu să exclame: «Înțelept a fost constituantul de la 1866 că n'a instituit d'asupra Casației o altă instanță judecătorească ²⁾». «Ce țară ingrată că nu permite brevetarea unei metode așa de comodă pentru rezolvirea problemelor juridice». (V. legea brevetelor din 17 Ianuarie 1906, art. 4) ³⁾.

Când citești hotărâri ca cele de mai sus și când îți amintești că pe vremea lui Ulpian jurisprudența era definită «*justi atque injusti scientia*», dai toată dreptatea celor care au schimbat pentru timpurile noastre înțelesul vorbei ⁴⁾ «..prin o novațiune à la Goldfeld?»

2) p. 173.

3) p. 410.

4) p. 487.

1) Vezi *Curierul Judiciar*, No. 25/908.

În nenumărate chestiuni d-l Dumitrescu are părerea sa personală, și originală (p. 350, 443, 460, 469 etc., etc.).

Una din cele mai grele chestiuni este aceea a formei contractului de societate, ca și a societăților neregulate. Autorul îi consacră aproape 200 pagini (281—469). Aici apare toată adâncă pătrundere juridică a autorului, care reușește să ne dea o îndrumare sigură unde, la fiecare pas, cele mai opuse păreri fac înțelegerea problemei extrem de dificilă.

Comentând art. 105, d-l Dumitrescu analizează noua lege a firmelor din 1913, arată necesitatea reformei și constată că: „încolo, am rămas tot sub regimul anterior!”.

Autorul nu se poate opri de a nu semnală deseori nesiguranța ce o are jurisprudența în privința noțiunii *firmă*.

Volumele I și VI au fost premiate de Academie; celelalte sunt premiate de toți acei cari le-au citit, le-au înțeles și au închis cu părere de rău ultima foaie. De aceea cer ertare autorului dacă nu m'am putut ține de 'cuvânt și cedând unei porniri sufletești adânci, am scris aceste rânduri cu oarecare teamă, căci simțese că o pană mai autorizată decât a mea ar fi trebuit să vorbească despre această măreață, originală și vastă operă.

Dorohoi, 23 Aprilie 1915.

ȘTEFAN SCRIBAN

Din lacunele codului nostru penal

Puneri în posesiune. — Lipsa unei sancțiuni penale în caz de violarea lor.

Deseori judecătorii de pace sunt sesizate de plângeri din partea celor puși în posesiune pe baza unei hotărâri definitive și executorii, că aceia cu cari s'au judecat și au obținut câștig de cauză în mod definitiv fie într-o acțiune în revendicare fie posesorie, imediat ce judecătorul a plecat din localitate după efectuarea punerii în posesie, au venit cu plugurile să le are terenurile de cultură pentru cari s'au judecat, și cu forța și amenințarea au căutat să-l alunge pe dânsii după acele terenuri.

Ce soluțiune urmează să dea judecătorul acestor plângeri? Fiind vorba de o turburare de posesiune nu este locul decât la o acțiune posesorie și ar urma ca petiționarul să se adreseze pe cale civilă intentând acțiune posesorie în contra celui ce l'a turburat și aceasta la infinit ori decâte ori va fi fi turburat, cu toate că pentru același obiect s'a mai judecat cu el și a obținut câștig de cauză.

O asemenea soluțiune sdruncină însă din temelie respectul cuvenit hotărârilor judecătorești.

Punerile în posesiune efectuate de autoritatea judecătorească rămân fără nici o sancțiune. Respectul cuvenit proprietății dobândite pe cale judecătorească este deci la bunul plac al fie-cărui.

Dacă cel depozat ar opune vre-o rezistență în momentul depozitării ar fi locul să se deschidă

o acțiune publică în contra sa pe baza art. 170 c. penal.

Dar el este prudent: în fața judecătorului sau portărelului care efectuează punerea în posesiune, el se lasă să fie depozat fără nici o opunere; și, imediat ce judecătorul a plecat din localitate, cel pus în posesiune se pomenește cu cel depozat că vine să-l alunge după terenurile a căror proprietate sau posesiune a obținut-o pe cale judecătorească.

O sancțiune penală pentru violarea acestor puneri în posesie este deci absolut necesară.

La bulgari este text categoric art. 154 al. II din c. penal modificat la 19 Decembrie 1905 care pedepsește cu închisoarea dela o lună până la șase luni și cu amenda până la 500 lei pe acela care violează posesiunea unui bun nemișcator, fie dobândită printr-o hotărâre judecătorească pronunțată asupra unei acțiuni în revendicare sau a unei acțiuni posesorii, fie dobândită la licitațiune publică, dacă violarea posesiunii s'a săvârșit de fostul proprietar sau de membrii familiei sale.

Lipsa unui asemenea text în codul nostru penal este o lacună a legislațiunii noastre.

Am ținut să reamintesc această lacună spre a se avea în vedere la o viitoare modificare sau revizuire a codului nostru penal.

ȘT. GURAU

Judecător - Bazargie

CURTEA DE APEL DIN IAȘI S. I.

Audiența dela 12 Iulie 1912

Președinția d-lui D. SOFIAN, Președinte

Decizia civilă No. 73

Prima Soc. de credit funciar rom. din Bue. cu Const Gh. Vernescu

Ancheta în futurum. — Sentințe pronunțate de tribunal. — Dacă sunt susceptibile de apel la Curte. — Când este admisibilă ancheta în futurum?

1. Sentințele tribunalului date asupra cererilor de anchetă în futurum sunt susceptibile de apel la Curte.

2. Ancheta în futurum este admisibilă chiar în cazul când în procesul de fond ce se află pendinte, s'ar fi ordonat o cercetare asupra punctelor ce se cere a fi constatate prin ancheta în futurum. Este de ajuns numai să se dovedească interesul și urgența, ca ancheta în futurum să se efectueze înainte de cercetarea ordonată în procesul de fond.

Curtea, deliberând

Având în vedere incidentul de neadmisibilitate a acestui apel, incident ridicat de d-l avocat Suțu;

Văzând că d-l avocat Suțu își sprijină acest incident pe următorul motiv, că sentința apelată este pronunțată asupra unei cereri făcută de Soc. Creditului fonciar român din București în baza art. 66 pr. civ. nu prevede că în asemenea cereri partea nemulțumită are drept de apel;

Văzând și întâmpinările făcute de d-l avocat Dan care a cerut respingerea incidentului;

Considerând că deși art. 66 pr. civ. și nici vreun alt text de lege nu declară formal că sentințele trib. date asupra cererilor de anchete în futurum, sunt susceptibile de apel, de aici însă nu se poate trage urmarea că ele

nu pot fi atacate pe calea apelului. În adevăr procedura română, admitând principiul a 2 grade de jurisdicțiune o excepțiune la acest principiu fundamental nu poate avea loc, decât în baza unui text de lege. Că dacă este astfel orice sentință pronunțată de trib. este susceptibilă de apel, fără să mai fie nevoie ca vreun text de lege să prevadă un atare drept și numai pentru ridicarea dreptului de apel, este necesar un text expres de lege;

Astfel fiind, incidentul ridicat de d-l avocat Suțu este neintemeiat;

Pentru aceste motive, respinge incidentul etc.

După care d-l avocat Dan procuratorul părții apelante, a cerut a se primi apelul creditului funciar Român din București și a se admite ancheta în futurum, ca prin tr'un inginer expert să se constate: 1) care este numărul arborilor de brad exploatabili având dimensiunile în diametru dela 0,25 c. m. în sus, calculat acest diametru la înălțime de un metru 30 c. m. dela suprafața pământului, după suprafața porțiunii de pământ numită Solnitoru, de pe moșia Beleghetu, Comuna Agaș din jud. Bacău, și al II-lea). Cantitatea în metri-cubi de lemn esență de brad ce ar rezulta din exploatarea acelor arbori.

Această cerere partea apelantă o sprijinește pe motivul, că dânsa așa cum se cunoaște proprietară pe moșia Beleghetu, a dat în exploatare Societății cooperative «Muncelul» întreaga pădure de pe moșia Beleghetu în care se cuprinde și trupul numit Șolintaru, și cum tocmai asupra acestui trup există litigiu angajat cu d-l Vernescu este necesar ca neîntârziat că la cazul când eventual d-l Vernescu va câștiga procesul să se poată ști ce despăgubiri i se cuvin pentru tăerea pădurei de pe Șolintaru.

D-l avocat Soutzo a cerut a se respinge ancheta în futurum solicitată de Societatea Creditului funciar Român din București pentru motivul că ea este și inutilă și neadmirabilă întru cât în litigiul angajat între zisa societate și d-l Vernescu s'ar fi încuviințat deja o anchetă asupra punctelor pentru care se cere ancheta în futurum;

Curtea deliberând,

Având în vedere apelul făcut de soc. Credit. funciar român din București, contra sentinței trib. Bacău s. I, No 57 din 2 Februarie 1912, prin care i se respinge ca fără interes cererea făcută pentru încuviințarea unei anchete în futurum;

Văzând că, prin acest apel, aducându-se înaintea Curții judecata cererii făcută de soc. Creditului funciar român din București înaintea trib. Bacău și care i-a fost respinsă prin sentința apelată, zisa societate prin avocatul său d-l Dan, cere a se admite ancheta în futurum ca prin tr'un inginer expert să se constate: 1. Care este numărul arborilor de brad exploatabili având dimensiunile în diametru dela 0.25 c. m. în sus, calculat acest diametru la înălțime de 30 c. m. dela suprafața pământului, după suprafața porțiunii de pământ numită Șolnitoru, de pe moșia Beleghetu, com. Agaș, din jud. Bacău și 2. cantitatea în metrii cubici de lemn esență de brad ce ar rezulta din exploatarea acelor arbori. Această cerere partea apelantă o sprijinește pe motivul că dânsa așa cum se cunoaște proprietară pe moșia Beleghetu, a dat în exploatare soc. coop. «Muncelul» întreaga pădure de pe moșia Beleghetu în care se cuprinde și trupul numit Șolintaru. Și cum tocmai asupra acestui trup exista litigiu angajat, cu d-l Vernescu este necesar ca neîntârziat să se facă ancheta pe care o cere, pentru că la cazul când eventual d-l Ver-

nescu va câștiga procesul să se poată ști ce despăgubiri i se cuvin pentru tăerea pădurei de pe Șolintaru.

Văzând și întimpinările făcute de d-l avocat Sutz, procuratorul d-lui Vernescu, care a cerut a se respinge ca fără interes și neadmisibilă anchetă în futurum solicitată de Societatea apelantă, întru cât Trib. de Bacău în procesul angajat între zisa societate și d-l Vernescu a admis deja efectuarea unei anchete, care cuprinde și punctele pentru care se cere această anchetă în futurum.

Considerând că legea de procedură prin partea finală a art. 66 permite ancheta în futurum ori de câte ori cineva are interes a se efectua o asemenea anchetă.

Considerând că societatea Creditului funciar Român din București, arătând motivele pentru care cere ancheta în futurum asupra punctelor mai sus enunțate, dovedește că are un real interes, ca o asemenea anchetă să se efectueze cât mai neîntârziat, pentru că numai așa ar putea pe deoparte se evita daunele la care s'ar expune către societatea «Muncelul» dacă ar întârzia de a-i preda pădurea de pe Șolintaru ce i-a concedat-o spre exploatare, iar pe de altă parte, materialul lemnos fiind încă în ființă, își ar putea forma o probă sigură despre valoarea acelei păduri, valoare la care eventual ar putea fi condamnată în procesul angajat cu d-l Vernescu.

Considerând în fine, că chiar dacă s'ar fi dovedit astăzi în instanță, că în procesul angajat între societatea Creditului funciar Român din București și d-l Vernescu, s'a ordonat deja o anchetă care cuprinde și punctele ce se tinde a se stabili prin ancheta în futurum ce se cere, încă această anchetă nu devine inadmisibilă, întru cât fie care din aceste anchete își vor urma cursul lor deosebit, și efectuarea anchetei în futurum nu va aduce nici o vătămare părților, sau mersului procesului angajat deja între societate și d-l Vernescu și în tot cazul ea poate aduce folos.

Că așa fiind, apelul făcut de societatea Creditului funciar Român din București este întemeiat și prin consecință ancheta în futurum cerută de zisa societate urmează a fi admisă;

Văzând că părțile nu convin asupra persoanei ce urmează a fi numit ca expert;

Pentru aceste motive redactate de d-l Consilier C. Grigoriu, Curtea admite etc.

(ss) **D. Sofian, N. V. Leonescu, C. Grigoriu**

Grefier (s) *G. Vartie*

OBSERVAȚIUNE. — Două chestiuni de o potrivă de importante au fost rezolvate de Curtea din Iași prin deciziunea de mai sus.

Prima chestiune este dacă în contra sentințelor date de Tribunal asupra cererilor de anchetă în futurum există sau nu drept de apel.

Asupra acestei chestiuni s'a ivit în practică o vie discuțiune care a dat naștere la 5 sisteme: *Primul sistem:* Asemenea jurnale nu sunt supuse apelului (Cas. I, 26 Febr. 1903 B. p. 196).

Al doilea sistem. Jurnalele date în materie de anchetă în futurum sunt susceptibile de apel la complectul tribunalului sau al curții ca și ordonanțele prezidențiale (B. Missir Dr. 77/99. C. Galați II, 20 Oct. 901 Dr. 73/901).

Al treilea sistem. Asemenea jurnale nu se pot apela de cât o dată cu hotărârea dată asupra

fondului (C. Craiova I 22 Ian. 908, Dr. 15/908, M. Valerian C. Jud. 12/901. C. Galați I 7 Nov. 911 C. Jud. 3/912. C. Galați II 1 Nov. 913 Dr. 79/913 și 12 Aug. 911. C. Jud. 68/911).

Al patrulea sistem. Asemenea jurnale se pot apela înainte de ori-ce judecată asupra fondului conform art. 104 din pr. civ. privitor la jurisdicțiunea grațioasă (C. Buc. III, 20 Oct. 900 C. Jud. 75/900).

Al cincilea sistem. Jurnalele date în materie de anchetă în futurum sunt supuse apelului și recursului conform dreptului comun. (Cas. II, 18 Dec. 900, B. p. 1505, Alexandresco IX p. 352, C. Buc. II 13 Aug. 911., C. Jud. 68/911., C. Buc. II 11 Dec. 903., Dr. 20/904).

Asupra acestui din urmă sistem care admite apelul potrivit dreptului comun, pare a se fixa jurisprudența noastră și acest sistem este adoptat de Curtea din Iași prin deciziunea de mai sus.

Socotesc și eu că acesta este sistemul cel mai întemeiat și mai conform principiilor, și iată pentru ce:

a) În legislațiunea noastră, ca în mai toate legislațiunile moderne, principiul este că toate pricinile sunt supuse la două grade de jurisdicțiune.

Aceasta e regula, și excepțiune nu există de cât acolo unde legea o spune formal.

Dreptul de apel deci, se razimă pe un principiu așa de puternic și hotărător în concepția juridică modernă, în cât nu e cu putință să fie înlăturat prin simple deducțiuni.

Se poate ca în unele cazuri acest drept de apel să nu aibă nici un sens, bunioară atunci când legiuitorul dispune ca pricina să se judece cu urgență și precădere, dar uită să ridice dreptul de apel sau să-l scurteze (vezi de ex. legea corpului de avocați în dispozițiunile privitoare la plata onorariilor); aceasta însă, dacă ne dă drept să criticăm legea, nu ne îndreptățește să ridicăm părților dreptul lor de a se adresa jurisdicțiunei superioare.

b) Neexistența dreptului de apel trebuie să rezulte dintr'un text limpede și categoric, ea nu se poate deduce cum zic, din supozițiuni sau din texte îndoelnice.

Dar chiar dacă în mod ipotetic am admite că în principiu neexistența dreptului de apel s'ar putea deduce dintr'o dispozițiune de lege îndoelnică, încă sunt de părere că această dispozițiune îndoelnică trebuie interpretată în favoarea dreptului de apel și nu în contra aceslui drept.

Mă explic:

Iată un text de lege care stabilește că cutare pricină să se judece de urgență și cu precădere, dar care text nu vorbește nimic despre apel.

S'ar putea zice că chestiunea dacă există sau nu drept de apel în această pricină e îndoelnică și îndoiala vine din faptul că nu e logic să supui formalității comunicării și termenului de două luni o pricină pe care legiuitorul singur o consideră urgentă.

Ei bine, chiar în cazul acesta cum zic, trebuie să interpretăm îndoială în favoarea dreptului de apel.

Și cred aceasta fiindcă nu e destul ca legea să considere o afacere urgentă pentru ca prin aceasta chiar să suprimă dreptul de a ataca hotărârea prin opoziție și apel. Dovadă este de ex. art. 244 c. civ. care ne spune că divorțul în apel se judecă de urgență, dar care nu suprimă dreptul de opoziție (art. 247).

De altă parte, pentru ce să nu admitem din aceste două sisteme pe acela care prezintă mai multă garanție că judecata va fi mai dreaptă și mai bine chibzuită, fiindcă va trece prin două instanțe?

De ce să lăsăm impricinatului învins în proces, impresiunea că a fost nedreptățit, că în lipsă de text, i s'a răpit dreptul de a se adresa judecătorilor superiori, și de ce să nu-i risipim orice îndoială dându-i posibilitatea să epuizeze toate mijloacele de luptă?

Este, cred, mult mai în interesul justiției și al justițiabilului ca în caz de îndoială să înclinăm pentru sistemul larg de a lăsa deschisă calea apelului la instanța superioară.

c) Socotesc dreptul de apel cu atât mai necesar cu cât, prin deosebire de celelalte legislațiuni, legiuitorul nostru permite ca pe cale de anchetă în futurum, să se stabilească dovezi de o mare importanță.

În adevăr, codul de procedură Francez permite ancheta în futurum numai pentru verificare de scripte; codul Italian și al cantonului de Vaud, numai pentru ascultare de martori; codul German numai pentru ascultare de martori, de experți și constatări relative la starea unui lucru, iar codul nostru o admite:

- 1) Pentru ascultare de martori.
- 2) » păreri de experți.
- 3) » starea de lucruri a unor bunuri miștoare sau nemișcătoare.
- 4) » a obține recunoașterea unui act scris sau a unei obligații.
- 5) » a obține validitatea sau nevaliditatea unui titlu.

În această enumerațiune intră cum vedem lucruri pe cari nu le găsim în celelalte legislații și cari au o deosebită importanță cum este recunoașterea unui act scris, a unei obligații, validitatea sau nevaliditatea unui titlu,

De recunoaşterea unui act scris, a unei obligaţii, a unui tilu, poate depinde soarta întregului proces, şi dacă este aşa, atunci socotesc, cum zic mai sus, că este mai cuminte, să lăsăm părţilor putinţa de a ataca o hotărâre care poate avea un efect hotărâtor şi ireparabil asupra drepturilor lor, la instanţa superioară.

d) Încă un argument care se poate aduce în favoarea dreptului de apel este că legiuitorul nostru deşi a împrumutat în această materie dispoziţiunile codului German, n'a reprodus însă partea finală a art. 490 din codul German care ridică părţilor dreptul de a ataca prin vre-o cale hotărârile date în aceste anchete¹⁾.

Până aci am examinat chestiunea dacă apelul este sau nu admisibil, rămâne acum de văzut dacă apelul urmează să fie făcut potrivit dreptului comun, sau în vre unul din sistemele arătate mai sus (al II-lea, III-lea şi IV-lea).

Cred că apelul trebuie făcut conform dreptului comun pentru motivul foarte simplu că ori de câte ori nu există o dispoziţie formală care să hotărască altfel, apelul trebuie făcut în formele şi termenele obicinuite (art. 316 şi urm. pr. civ.).

Nu poate fi întemeiată părerea acelor cari asemănând ancheta în futurum cu ordonanţele prezidenţiale (sistemul II-lea) ne spun că apelul trebuie făcut la complectul tribunalului sau al Curţii, pentru următoarele motive:

a) Din punctul de vedere al caracterului juridic, este o deosebire fundamentală între ancheta în futurum şi ordonanţa prezidenţială.

Ancheta în futurum se rezolvă prin o hotărâre de sine stătătoare, dată de complectul tribunalului după citarea părţilor şi după o luptă judecătorească, deci o hotărâre contencioasă, pe când ordonanţa prezidenţială nu este decât o simplă măsură de administraţie judecătorească²⁾, luată de un singur judecător, fără citarea părţilor, deci fără luptă judecătorească şi cu totul vremelnică.

b) Ancheta în futurum are de scop constatarea şi conservarea unei dovezi în vederea unui proces viitor, şi în cazuri limitat arătate de lege, pe când ordonanţele prezidenţiale presupun un proces în curs, o instanţă angajată, şi se pot da în cazuri nelimitate.

c) Art. 66 bis stabileşte un sistem de atac în contra ordonanţelor prezidenţiale cu totul special, pe când art. 66 nu stabileşte niciun sistem, aşa încât urmează să se apl. e dreptul comun.

Nu cred întemeiată nici părerea acelor cari susţin că hotărîrea dată în ancheta în futurum

nu poate fi atacată cu apel decât odată cu hotărîrea dată asupra fondului, (sistemul al III-lea) şi iată pentru ce:

a) În materie de forme procedurale eu cred că trebuie evitat cât mai mult sistemul *deducţiunei*, *analogiei* şi altor consideraţiuni de felul acesta, şi trebuie să ne ţinem riguros de texte şi de principiile mari cari domină materia procedurii. Astfel, cum ziceam şi la începutul acestui articol, acolo unde am text special aplic textul, acolo unde n'am text special, aplic dreptul comun, şi dreptul comun îl aplic în mod larg, aşa că justiţiabilul să nu se poată plânga că nu i am dat toate mijloacele spre a dobândi o hotărîre dreaptă.

b) Art. 323 se ocupă de cazul când în cursul unui proces *pendinte*, tribunalul este nevoit să hotărască asupra uneia sau mai multor măsuri pregătitoare invocate şi desbătute de părţi şi dacă legiuitorul ar fi admis dreptul de apel pentru fiecare din aceste măsuri preparatorii, ar fi însemnat să consfinţească prin lege chiar, sistemul străgănirii.

Fiind vorba însă de un proces *pendinte*, partea nemulţumită pe judecata în fond a primei instanţe, are mijlocul ca prin apel să pună în discuţiune şi hotărîrile premergătoare şi hotărîrea de fond, şi dacă are dreptate să o dobândească.

În ancheta în futurum nu găsim acest caracter dependent pe care îl găsim în măsurile pregătitoare; măsurile pregătitoare fac parte dintr'un tot, pe când ancheta în futurum constituie o instanţă de sine stătătoare şi aşa fiind, în lipsa unui text care să ne arate precis o altă cale, trebuie să urmărim dreptul comun.

În ceea ce priveşte părerea acelor cari cred că apelul trebuie făcut conform art. 104 pr. civ. (sistemul IV) cred că nu e nevoie să insist, fiindcă din simpla citire a art. 66 care în aliniatul ce ne interesează (penultimul) ne trimite la art. 58 pr. civ., rezultă că nu poate fi vorba de jurisdicţiune graţioasă.

A doua chestiune. — Curtea de Iaşi a avut de rezolvat chestiunea dacă atunci când într'un proces *pendinte* instanţa a admis o anchetă, (martori de exemplu), se mai poate cere în *acelaş proces*, o achetă identică (tot martori) pe cale de anchetă în futurum? Soluţiunea Curţii este afirmativă şi nici nu putea fi altfel. În adevăr, e destul să presupunem o împrejurare care ar face cu neputinţă ancheta admisă dacă ea nu s'ar face în cel mai scurt timp posibil — moartea apropiată a singurului sau a unuia dintre cei mai importanţi martori, ameninţarea de a fi inundat terenul, pădurea, cariera, etc., unde trebuie făcută ancheta, etc. —, pentru ca ancheta în futurum

¹⁾ Eine Anfechtung dieses Beschlusses findet nicht statt. Vezi Cas. II, 18 Dec. 1900, *Curierul Judiciar* 12/901 cu adnotaţia d-lui M. Valerian care e contra.

²⁾ Vezi Cas. II, 18 Dec. 900, p. 1505.

să se impună. De altfel, cum foarte bine raționează Curtea de Iași, o anchetă în futurum făcută în asemenea condițiuni nu poate aduce nicio vătămare nimănui.

EM. DAN

CURTEA CU JURAȚI DIN JUD. TELEORMAN

Audiența dela 5 Martie 1915

Președenția d-lui ȘTEFAN MLADOVEANU, Consilier

Decisiunea No. 2

Amnestie. — Efect. — Acțiune publică — Acțiune civilă. — Dacă cei dați judecăței se pot sustrage dela beneficiile amnestiei invocând, de ex. prescripțiunea acțiunii publice?

1. Amnestia are de efect a stinge numai acțiunea publică, nu și pe cea civilă care rămâne a-și urma cursul.

2. Cei dați în judecată nu se pot sustrage de la beneficiile amnestiei, invocând de ex. prescripțiunea acțiunii publice.

S'au ascultat d-l Prim-procuror VI. Mavrodineanu delegat de d-l Procuror general în desvoltarea incidentului că delictele sunt amnestiate; din partea inculpatului M. Belitoreanu d-nii avocați Ovid Burcă și Al. Ciurea, iar din partea inculpatului N. Dogeanu d-nii avocați Stelian și Ștefan Ivanovici.

Curtea,

Asupra incidentului ridicat de d-l Procuror General că delictele imputate lui Minică Belitoreanu și N. Dogeanu sunt amnestiate;

Având în vedere că din actele din dosar se constată că, Ministerul public la 14 Aprilie 1914, a deschis acțiune publică în contra lui Minică Belitoreanu la judecătoria ocolului Roșiori, pentru delictul prevăzut de art. 238 c. p., și că la 16 Maiu acelaș an, acesta prin acțiune directă a sesizat aceeași judecătorie pentru insultă și calomnie imputată lui N. Dogeanu;

Că judecătoria și-a declinat competența de a judeca aceste fapte, pe motiv că sunt prevăzute de art. 128 din legea electorală și, fiind și apelul Parchetului respins la tribunal, s'a sesizat la 15 Ianuarie 1915 de către Ministerul public, Curtea cu jurați;

Având în vedere că, faptele imputate celor doi inculpați, cum rezultă din acte și debateri, au avut loc în ziua de 23 Martie 1914, în orașul Roșiori de Vede, pe când era alegerea de consiliu comunal și în raza de votare, și nu numai atât și din cauza alegerii;

Considerând că, faptele petrecându-se în asemenea circumstanțe și cu intențiunea vădit politică —, întrucât era din cauza alegerii —, constituiesc delicta politice;

Considerând că, fiind delicta politice, ele sunt amnestiate prin decretul No 3227 din 3 Octombrie 1914, întrucât sau petrecut la 23 Martie 1914, înaintea aceluiaș decret, și nu erau judecate încă;

Considerând că, fiind amnestiate acele delicta, urmează a se declara stinsă acțiunea publică în privința ambilor delincuenți;

Având în vedere că, s'a pretins de către N. Dogeanu că delictul imputat lui, ar fi prescrist, întrucât acțiunea directă s'a intentat de Belitoreanu după o lună de zile dela promulgarea rezultatului alegerii și ca atare nu mai este loc a se face aplicația decretului de amnestiere în privința sa;

Având în vedere că, amnestia are un caracter general și obiectiv și este de ordine publică, în sensul că aplicațiunea ei se impune și chiar aceluiaș care nu ar vroi să profite de beneficiul ei și ar ține să se judece în fond pentru a-și stabili nevinovăția sau invoca alte mijloace în apărare;

Considerând că, fiind astfel, caracterul amnestiei, nu se poate refuza efectele ei nici de inculpatul Dogeanu, mai cu seamă că nu există nici interes a se prevala de

prescripțiune când aceasta este basată numai pe uitarea prezumată a infracțiunii, pe când amnestia pe o uitare expresă, care consideră de drept ca inexistent delictul;

Că, dar, față de acestea ambele delicta trebuiesc considerate ca amnestiate și incidentul ridicat de d-l Procuror general este fondat și cată a fi admis;

Având în vedere că s'a susținut de N. Dogeanu, că declarându-se amnestiate delictela, urmează a se reține de către Curtea cu jurați cercetarea acțiunii sale civile;

Având în vedere că efectele amnestiei se mărginește numai la delict și acțiunea publică, pe care o stinge, nu însă și la interesele civile și la acțiunea privată;

Având în vedere că amnestia ne ștergând caracterul prejudiciabil al faptului și ne împiedicând exercițiul acțiunii private de către partea lezată, urmează a vedea dacă această instanță odată ce a constatat amnestierea, în baza decretului din 3 Octombrie 1914, care este anterior sesizării Curței, de către d-l Prim-Procuror, mai este competentă a se pronunța asupra acestei acțiuni private;

Având în vedere că potrivit art. 8 din pr. penală, partea lezată poate urmări acțiunea sa privată deodată cu cea publică și înaintea aceluiaș judecători;

Având în vedere că, pentru exercițiul acțiunii private în acest mod înaintea instanței penale, condițiunea ce se impune, este ca delictul de care se plânge că a fost lezat, să-și aibă existența lui la introducerea acțiunii înaintea instanței penale, care să fie astfel bine sesizată; că, ori de câte ori acest delict n'ar mai exista în momentul când ar fi fost angajată instanța penală, fiind amnestiat, acțiunea civilă este rău îndreptată înaintea unei asemenea instanțe care nu mai are a cerceta un fapt penal și care nu mai este astfel nici îndrituită a statua în mod accesoriu asupra despăgubirilor civile;

Considerând că, acesta fiind principiul care călăuzește facultatea părții civile de a se adresa instanței penale urmează a decide în speță, că această instanță nu poate să pipăie fundamentul acțiunii civile a lui N. Dogeanu, odată ce constată că la 15 Ianuarie 1915, când a fost sesizată, delictela nu-și mai aveau existența, fiind amnestiate anterior prin decretul din 3 Octombrie 1914, și nu mai putea fi angajată instanța penală cu judecarea lor;

Că, numai în cazul bine înțeles când instanța penală ar fi fost sesizată cu un delict care își avea existența lui în acel moment, — ceeace nu este speța, — ar rămâne competentă după pronunțarea amnestiei — survenită în urmă — să cerceteze și acțiunea privată, iar nu și când nu s'a putut duce nici un fapt penal în cercetarea ei și nu există motiv legal pentru examinarea despăgubirilor civile;

Că, într'un asemenea caz, partea lezată, cum se pretinde și N. Dogeanu, trebuie a se adresa instanțelor civile, iar nu Curței cu jurați;

Că dar, față de cele expuse și de constatarea amnestiei și stingerii acțiunii publice, se rezervă părții civile N. Dogeanu, a se adresa instanțelor civile;

Pentru aceste motive, Curtea admite incidentul, etc (ss) Ștefan Mladoveanu, Al. Balcan, D. Hozoc.

ADNOTAȚIUNE. — Curtea cu Jurați de Teleorman a fost chemată să rezolve două cestiuni de drept pe cât de rari, pe atât de frumoase, cari cred că se prezintă pentru prima oară în fața instanțelor noastre judecătorești¹⁾, ambele relative la efectele amnestiei și anume:

¹⁾ După interesanta lucrare a d-lui G. Nedelcu: *Dreptul capului Statului de a amnestia și de a erta sau micșora pedepsele*, Sveranul a făcut us de această prerogativă în mod larg, căci în timp de 4 ani Sveranul defunct Carol I, dela 10 Mai 1866 — 10 Mai 1906 a acordat 15 decrete de amnestie și totuși în jurisprudența noastră nu am găsit nimic relativ la cestiunile rezolvite prin decizia ce adnotăm

a) Dacă amnestia are de efect a stinge și acțiunea civilă sau numai pe cea publică?

b) Dacă se poate cineva sustrage dela beneficiile amnestiei invocând în fața instanțelor de judecată de ex. prescripțiunea acțiunii publice?

I

Curtea cu Jurați de Teleorman, decide asupra primei chestiuni, că efectul amnestiei nu se întinde și asupra acțiunii civile; că acțiunea în despăgubiri sau condamnățiunea deja pronunțată, în caz că amnestia a survenit după condamnățiune, se menține și-si produce efectele sale.

În doctrină se poate zice că chestiunea aceasta a fost controversată, dar că azi aproape toată doctrina e în sensul celor decise de Curtea de Teleorman¹⁾, că amnestia lasă să supraviețuiască acțiunea pentru despăgubiri. Rațiunea și echitatea sunt de partea acestei soluțiuni, căci dacă societatea are tot dreptul să renunțe la acțiunea sa, ea nu putea șterge caracterul prejudiciabil al faptului, fără a lovi în interese private sau în drepturile câștigate ale terților, ceace e inadmisibil. De aceea se recunoaște chiar în principiu de doctrină, că legile de amnestie, respectă drepturile terților chiar când în ele nu s'ar conține vre-o dispozițiune formală²⁾.

Ca o consecință a acestei soluțiuni Curtea face în deciziunea sa o distincțiune foarte întemeiată în privința competenței instanței care urmează să judece acțiunea civilă, în urma acordării amnestiei, decidând că, în speță, Curtea cu Jurați fiind sesizată cu judecarea afacerii după promulgarea decretului de amnestie, nu mai este competente a judeca și în consecință și-a declinat competența, rămânând ca părțile să se adreseze instanțelor civile ordinare³⁾, dar recunoscând în același timp că Curtea

¹⁾ Părerea că amnestia stinge și acțiunea în despăgubiri a fost susținută de Le Sellyer (*Traité de l'exercice et de l'extinction de l'action publique et privé*, t. I., pag. 560) și de Le Graverand, (*Traité de la législation criminelle en France* t. II, pag. 765), ambii bazându-se pe o deciziune din 1659, a Parlamentului de Paris, dată în urma concluziunilor avocatului general Bignon și pe legea din 12 August 1793 (citați și în Dalloz)

Părerea că amnestia nu stinge acțiunea civilă, e împărtășită de doctrina franceză cât și cea belgiană, A Paris, *Science pénale et droit positif* No 955 și autoritățile citate de ilustrul nostru profesor de drept penal, în valoroasa sa lucrare asupra dreptului penal, I Tanoviceanu, la pag. 555 sub No. 2114

La noi doctrina reprezentată prin d-l Tanoviceanu e tot în acest sens în Tratatul de drept penal sub numărul citat Citez încă și un articol de d-l Cuculi în Dreptul din 1891, în același sens

²⁾ Nimic nu s'ar opune însă ca decretul de amnestie să declare stinsă și acțiunea civilă dacă statul ar lua asupra sa plata despăgubirilor ce ar fi rezultat din infracțiunile amnestiate, cum s'a întâmplat la noi cu decretul de amnestie relativ la răscoalele țărănești din 19.7.

³⁾ Garraud în Tratatul său de procedură vol. I sub No. 178

ar fi rămas competente a judeca acțiunea civilă, dacă amnestia ar fi survenit după sesizarea Curții; că în alți termeni, amnestia nu desesizează de acțiunea civilă instanța deja sesizată cu acțiunea publică în momentul acordării ei.

Garraud, are aceiași părere: «*L' amnestie ne dessaisit pas en ce qui concerne l'action civile, la jurisdiction repressive déjà saisie de l'action publique au moment de sa promulgation*⁴⁾».

II

Asupra celei de a doua chestiune Curtea decide, cu drept cuvânt, că amnestiatul nu poate refuza beneficiile amnestiei și că deci instanțele de judecată nu pot procede la judecata în fond, după cererea inculpatului amnestiat, spre a-și dovedi inocența sa sau a i se admite a invoca un alt mijloc de apărare cum ar fi prescripțiunea acțiunii.

Deciziunea Curții asupra acestui punct se găsește în complectă armonie cu doctrina și jurisprudența.

E drept că chestiunea a fost mult timp discutată și Curtea de Casație franceză a avut îndoieli. Printr'o primă deciziune, plecând dela ideia că amnestia e o favoare, decisese că inculpații o pot refuza și pot cere a dovedi inocența lor; dar câțiva ani mai târziu a revenit și a recunoscut că: «*les ordonnances d'amnestie ayant pour but et pour resultat de ramener la concorde dans la société, les tribunaux ne peuvent se dispenser de l'appliquer*⁵⁾». Motivul adevărat al acestei soluțiuni, pe cari și noi o credem întemeiată, e acela că amnestia neavând în vedere decât delictul comis și interesul societății, iar nu persoana sau persoanele cari l'au comis, trebuie să-și producă efectele sale ca și o lege, și prin aceasta chiar se deosebește de grațiere, al cărui scop principal e de a favoriza persoana grațiată, și de aceea s'ar putea susține că grațierea ar putea fi refuzată de cel grațiat⁶⁾.

Terminând, am mulțumirea să constat că în chestiuni așa de mari, soluțiunile date de Curte, sunt consacrațiunea ultimului cuvânt al doctrinei și jurisprudenței, fapt măgulitor pentru magistratură și în special pentru cei ce au semnat-o.

IONESCU-DOLJ

între obstacolele de fapt (obstacles de fait) cari pot împiedeca exercițiul acțiunii civile înaintea tribunalelor represive, citează și cazul acordării amnestiei.

⁴⁾ Garraud, *Traité de droit penal* vol. II ed. II pag. 452, recunoaște că această chestiune e foarte delicată și citează în sensul celor ce susține și jurisprudența casației franceze.

⁵⁾ Garraud idem, pag. 451, nota 9.

⁶⁾ Dalloz, *Répertoire-Amnestie* No 125 În același sens: Mangin No 443 și Le Sellyer No 2170 (citate de Dalloz).

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE

CASAȚIE S. I

*Recurentul D-tru Moscovici Semaca prin d-l av. Filip Chefner.
Intimata Efrosina Smelt prin d-l avocat R. Savinescu.*

Adopțiune. — *Cazul când adoptatul nu are ascendenți.* — *Consimțământul Primarului domiciliului adoptatorului.* — *Dacă e suficient o adresă a Primarului către tribunal prin care consimte la adopțiune.* — **Art. 311 și 318 c. civ.**

Deși este adevărat că art. 311 c. civil astfel cum a fost modificat la 1906, prevede în mod categoric că atunci când adoptatul este mai mic de 21 ani și n'are ascendenți, să se ceară consimțământul primarului domiciliului adoptatorului, însă, dispozițiunile art. 318 din acelaș cod care prevăd persoanele al căror consimțământ este necesar la adopțiune, și trebuie să se prezinte la tribunal sau să-și dea consimțământul prin declarație autentică, nu sunt aplicabile și primarilor, fiind suficient ca o asemenea declarație sau consimțământ să fie cuprins într-o adresă trimisă tribunalului de către primărie, căci primăria fiind o autoritate constituită în stat, nu poate exista nicio îndoială asupra consimțământului dat.

Prin urmare, într-o adopțiune care intră în cazul art. 311 c. civ., dacă primarul a făcut mențiune pe actul de adopție că consimte la adopțiune, iar pe de altă parte a trimis și tribunalului o adresă prin care consimte la adopție, prin acesta, cerințele art. 311 sunt îndeplinite, și dar, când instanța de fond anulează adopțiunea, violează art. 311 și 318 c. civil. (*Cas. s. I, decizia No. 26 din 14 Ianuarie 1915, prin care se casează decizia Curții de apel Iași s. I, No. 112/912.*)

CASAȚIE S. II

Recurentul Moritz Herscovici ș. a. prin d-nii avocați P. Sadoveanu și Petrescu Comneni.

Ministerul public prin d-l Procuror General Sc. Popescu.

Apel penal. — **Termen.** — **Zile nelibere.** — **Art. 198 pr. pen.**

Față cu dispozițiunile art. 198 pr. penală, după care declarațiunea de apel trebuie făcută în termen de cel mult 10 zile după pronunțarea sau comunicarea sentinței, este evident că în penal nu se poate aplica dispoziția din art. 729 pr. civilă, fiind exclusă prin art. 198 pr. pen. ideea calculării termenului de apel pe zile libere. Este dar tardiv apelul declarat de procuror la 26 Noembrie, contra unei sentințe pronunțată la 15 Noembrie. (*Cas. s. II decizia penală 79 din 13 Ianuarie 1915 prin care s'a casat fără trimitere decizia corecțională a Curții de Apel Galați s. II No. 196/914 numai în ce privește admiterea ca dat în termen a apelului făcut de d-l prim-procuror al Trib. Putna în contra sentinței corecționale a celui Trib. s. II No. 1364/913 și condamnarea recurenților pe temeiul celui apel pentru bancrută frauduloasă la câte un an închisoare corecțională fiecare; rămânând ca deciziunea adusă în recurs să-și producă toate efectele sale în ce privește respingerea ca nefondat a apelului făcut de recurenți în contra sentinței Trib. Putna s. II No. 1364/913 prin care sunt condamnați la câte o lună închisoare corecțională pentru faptul de bancrută simplă).*

CASAȚIE S. III

Recurentul Aet Iusuf prin d-l avocat D. Călinescu.

Intimatul Ministerul de Finanțe prin d-l avocat C. Marinescu.

Zaharină. — **Contravenție.** — **Proces-verbal de percheziție.** — **Dacă trebuie a se comunica contravenientului.** — **Art. 17 l. zaharinei.**

a) Art. 17 din legea zaharinei prevede formalitatea comunicării unei copii, numai după procesul-verbal de constatarea contravențiunii, iar nu și după toate cercetările anterioare ce se fac pentru descoperirea și surprinderea unei contravențiuni (în speță, procesul-verbal dresat de comisar pentru efectuarea unei percheziții la domiciliu) și cari nu sunt decât numai niște lucrări premergătoare constatării contravențiunii, având de scop numai de a pregăti și adună elementele necesarii constatării contravențiunii.

b) Instanțele de fond pot respinge o probă cerută de câte ori își fac convingerea despre inutilitatea ei, destul să-și motiveze această apreciere a lor. (*Cas. s. III, decizia No. 20 din 14 Ianuarie 1915 prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Trib. Dolj s. II No. 411/914.*)

Recurentul Ministerul de Finanțe prin d-l avocat Al. Zenceanu

Intimata Lavinia L-t Colonel Gh. Berneanu prin d-l avocat S. Rosental.

Ministerul Public prin d-l Procuror General Sc. Popescu.

Pensie. — **Moartea funcționarului.** — **Stabilirea cauzei morții.** — **Comisia administrativă.** — **Aviz nelămurit.** — **Trimiterea din nou la Comisie, de către Curtea de apel, spre a-și lămuri avizul.** — **Art. 3 lit. b din legea pensiilor și art. 118 § 2, 126 și 127 din regulament.**

În materie de stabilire de pensie, Curtea de apel poate trimite din nou la comisia administrativă, ca să-și lămurească avizul asupra adevăratei cauze a morții funcționarului, în cazul când procesul ei verbal nu ar cuprinde toate elementele necesarii rezolvirii cazului. (*Cas. s. III, decizia No. 51 din 28 Ianuarie 1915 prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei Curții de apel București s. III, No. 51/914.*)

DOMNULE,

Directorul nostru, d-l profesor dela Iași D. Alexandresco, terminând Comentariile sale de Drept civil, operă cunoscută de mult tuturor, Comitetul de redacție al acestui ziar a decis să sărbătorească printr'un strălucit banchet acest eveniment unic până acum în țara noastră. Banchetul va avea loc în București, în seara zilei de **Sâmbătă 30 Maiu** a. c. în o sală care se va anunța la timp.

În consecință, vă rugăm cu tot dinadinsul și pe d-voastră să binevoiți a lua parte la această serbare, care are de scop răsplătirea muncii și a științei.

COMITETUL